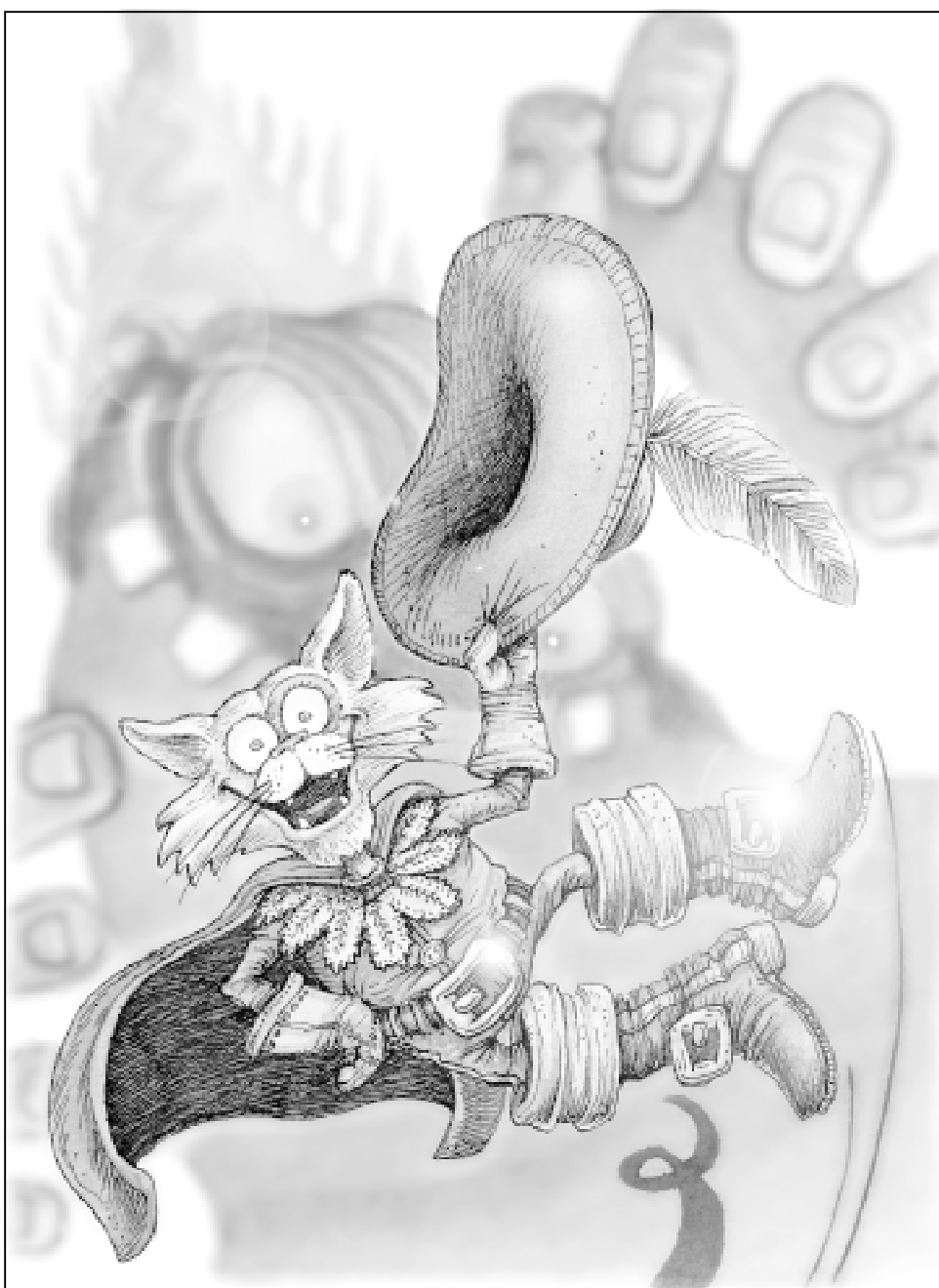

Propostes didàctiques

Les botes del Gat amb Botes
Els somnis de Gulliver

Elaborades per Emili Gascó

LES BOTES DEL GAT AMB BOTES ELS SOMNIS DE GULLIVER

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Vicent Vila Berenguer*

Basades en les obres de *Charles Perrault* i *Jonathan Swift*

Il·lustracions: *Toni Espinar*

Edicions Bromera / Alzira, 1998

Col·lecció: «MICALET TEATRE», núm. 12

Format: 20,5×13 cm, 136 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. Dues lectures amenes i entretingudes per a xiquetes i xiquets de 2n i 3r cicle d'Educació Primària. Motivar l'alumnat per a llegir i treballar aquests textos no tindrà cap dificultat. La tradició oral i el fet de ser obres amb referents molt coneguts facilita la tasca dels ensenyants.

RESUMS ARGUMENTALS

1. *Les botes del Gat amb Botes*

La primera de les obres que formen part del volum, ens conta la vida i les peripècies del mític personatge de Perrault utilitzant un pretés nét del Gat amb Botes com a fil conductor del relat. Fèlix-Micifús de García-Pérez i Dupont-de-Moulin de Carabàs, el personatge protagonista, anirà introduint-nos en la història alhora que la farà més versemblant al lector actual. Vicent Vila, l'autor de l'adaptació teatral, ha sabut barrejar personatges ben coneguts en el món

infantil (el Gat Fèlix, la Gateta Presumida, el Ratolí Pérez) i incorporar-los amb habilitat a l'escena i a la història que pretén contar-nos.

Fèlix-Micifús ens narrarà les aventures i desventures del seu famós avi: el moliner, els seus tres fills i el gat (avi de Fèlix), les peripècies del fals marquès per a conèixer el rei i la princesa, l'ogre i la puça i el final feliç amb cassaments inclosos com és preceptiu en aquest tipus d'històries.

2. *Els somnis de Gulliver*

En la segona obra, Vicent Vila ens presenta una imaginativa creació inspirada en el llibre de Jonathan Swift *Els Viatges de Gulliver*. Aprofitant com a excusa els somnis, la imaginació i els records del jove protagonista, l'autor ens transporta al món de les aventures de Gulliver. Els somnis són el vehicle que permetrà al protagonista recórrer tots els escenaris de l'obra original: el país dels cavalls i els *yahoos*, el país dels astròlegs, el país dels gegants, Lil·liput.

TEMA I INTERÉS DE LES OBRES

1. *Les botes del Gat amb Botes*

En una època en què —sobretot, en els xiquets i xiquetes— dominen els valors derivats d'un món cibernètic prioritzat pels ordinadors i les videoconsoles, recuperar el tema de la narració oral i la funció dels contacontes o el narrador-avi a vora la llar de casa s'ha de convertir en un objectiu de la tasca lectora.

Però a més, i arran de la lectura o representació de l'obra, podem treballar tot un seguit de temes com:

—La necessitat d'ajudar i col·laborar amb els altres per a fer el bé.

—Els bons sentiments que poden despertar-se, fins i tot, en els personatges més agressius.

—L'amor i l'estima com a valors que poden modificar conductes, situacions, conflictes, etc.

—L'agraïment com a valor que possibilita actituds de respecte i solidaritat.

—Utilització de l'astúcia i la intel·ligència com a recursos positius en la superació de dificultats.

Així mateix, caldria aprofundir un poc més enllà dels valors considerats com a estrictament positius i mirar situacions presents a l'obra per a traure'n la crítica i potenciar una discussió. Temes com ara:

—La consecució de la riquesa personal com a valor prioritari en la vida.

—Només la felicitat personal ha de ser l'objectiu de la nostra existència.

—La validesa de la mentida i l'engany per a aconseguir alguna finalitat.

—Per què els ogres han de ser sempre dolents?

—Etc.

2. *Els somnis de Gulliver*

El tema de l'obra se centra en l'esperit d'aventura i d'imaginació que desperta el protagonista en els lectors/es o espectador/es.

Però, a més del tema general, caldrà tenir presents, pel seu interès, altres temes, com per exemple:

—La ironia com a element còmic en les representacions teatrals.

—La lectura de l'auca pot ser motiu per a introduir l'alumnat en la dicció, l'èmfasi de la recitació i el ritme

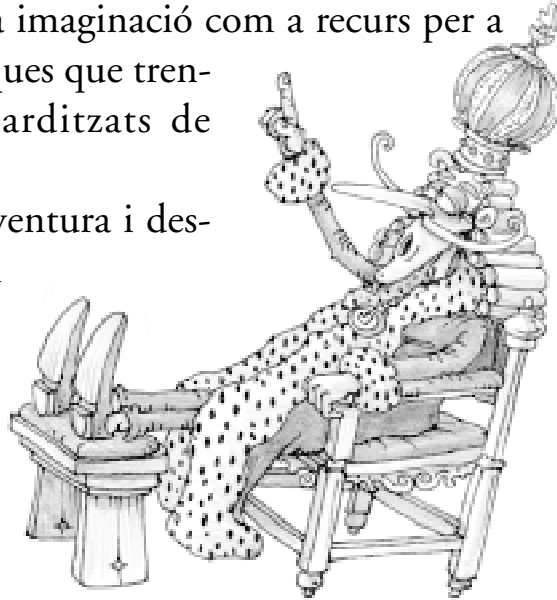
de la lectura com a elements indispensables del text teatral.

—La col·laboració i el treball en equip que requereix una obra teatral, tant si es fa una lectura col·lectiva amb distribució de text, com si es treballa en una representació.

—El valor referent de la imaginació com a recurs per a construir situacions fantàstiques que trenquen els arquetips estandarditzats de l'alumnat.

—Reforçar l'esperit d'aventura i descobriment d'un món plural i diferent.

—Analitzar la tirania del poder absolut i les seues conseqüències.

L'AUTOR

Vicent Vila Berenguer va nàixer a Albaida l'any 1954. El teatre i el món que l'envolta són els integrants decisius de la seua vida professional. La primera companyia que va crear es deia Bambalina Titelles on els vertaders actors eren aquesta mena de ninotets manipulats per la destresa de Vicent i els seus col·laboradors. Arrosegat per la dèria dels titelles, es decidí a organitzar un festival al seu poble, que encara avui perdura i que porta el nom de Mostra de Titelles de la Vall d'Albaida.

Vicent Vila, a més de dirigir, assessorar i ensenyar a fer teatre, ha escrit un munt d'obres, entre les quals destacarem: *L'última llibreria*, *La cova del Gran Banús*, *Pinotxo*, *El Guerrer de Moixent*, *La nit de Turando*, etc.

En l'actualitat dirigeix el Centre Teatral Escalante, és assessor teatral de la Diputació de València i membre de l'Associació de Gestors Culturals del País Valencià.

L'IL·LUSTRADOR

Toni Espinar (València, 1970) és llicenciat en Belles Arts per la Facultat de Sant Carles de València i viu a Alzira. Ha presentat diverses exposicions de pintura des dels setze anys, tant individualment com col·lectivament, en diferents pobles de la Comunitat Valenciana.

A més, ha il·lustrat els llibres *La flora de la Ribera* i *La fauna de la Ribera*, com també les portades d'alguns llibres de la col·lecció «Regata de Cul» de Germania. *L'àngel Propulsat i el dimoni Emplomat* fou el primer llibre que il·lustrà per a Edicions Bromera.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

En general, als xiquets i les xiquetes, els agrada llegir a la classe en veu alta. Quantes vegades no hem tingut algun problema per no respectar l'ordre de lectura que s'havia establert, o bé, dificultats en poder escollir entre un gran nombre de voluntaris i voluntàries que estan disposats a participar en la lectura col·lectiva. Aprofitar aquesta tendència natural a l'aula serà un bon recurs a tenir en compte en la lectura d'una obra teatral. Amb el text teatral encara juguem amb més avantatges, ja que en el moment d'assignar els personatges als lectors, aquests s'automotiven pel simple fet que, en un moment determinat, han de donar vida al personatge que els correspon amb la seua veu. D'aquesta manera, mostraran atenció a l'espera del torn d'intervenció i, espontàniament, matisaran la lectura pel fet de ser còmplices d'una representació incipient, ni que siga, en aquesta primera fase, com a exercici de dicció i entonació.

És curiós observar com els lectors i lectores perden la vergonya a exterioritzar els sentiments representats per les paraules quan han assumit el rol del personatge. Amb açò,

estem aconseguint fer-los participar d'un món de ficció que tota obra teatral comporta. Aquesta és una bona preparació per a passar a la representació, cas que decidíreu dur-la a terme.

Si per la dinàmica de la classe no es pot arribar a la representació, cal organitzar la tasca de la lectura perquè s'hi assemble com més millor. El recurs de la *lectura dramatitzada* proporciona molts elements útils; d'una banda, l'assignació de lectors-personatges a diferents alumnes que, a més a més, poden anar incorporant més lectors-personatges a mesura que s'avança pels diferents actes, escenes i seqüències. També permetrà tirar mà de tots els elements complementaris d'una representació: director de lectura, director d'efectes, acotacions, efectes especials, il·luminació, música, etc. Aquest tipus de lectures dramatitzades compten amb la motivació intrínseca que fan participar activament tot el grup de la classe.

Tot l'alumnat, a banda de participar-hi, estarà fent un seguiment acurat de la lectura dramatitzada per a trobar-se davant un vertader pentagrama musical. Cada intèrpret del paper assignat ha de saber, conèixer i executar la seua partitura. Quan un personatge es posa a llegir, arrossega tota la classe a l'aventura de viure el text teatral.

La lectura dramatitzada requereix una programació de l'activitat seqüenciada en dues variables:

- a) La variable temporal, on programarem les sessions i dies de la lectura.
- b) La variació de responsabilitats assignades als alumnes.

Aquesta programació, la podem plasmar en una graella senzilla, que situarem en un lloc ben visible de la classe. Els noms dels alumnes restaran col·locats a la part esquerra de la graella i afegirem a la dreta tres columnes amb els conceptes: dies, personatges i tasques. Si fixem detingudament la programació, tindrem tota la classe engrescada en la feina.

Tot el que acabem d'exposar és aplicable a les dues obretes que conté el llibre. Tanmateix, serà el professor/a i l'alumnat mateix qui millor podrà variar, introduir, afegir, canviar, llevar i completar les indicacions que des d'ací us suggerim. A l'apartat de propostes d'aquest opuscle, us suggerim altres aspectes referits a les característiques del text teatral com ara:

- aspectes lingüístics i literaris,
- aspectes dramàtics i de dicció,
- aspectes plàstics.

SOLUCIÓ a l'activitat núm. 10

G	A	T	O	B	N	E	L	R	S
M	T	F	L	I	M	N	A	P	I
C	J	E	G	U	O	N	E	T	P
G	U	L	L	I	V	E	R	T	U
D	F	I	E	S	M	V	B	N	Ç
G	S	X	O	R	A	T	E	T	A
Q	W	H	G	E	R	K	L	B	E
U	I	C	R	I	I	X	E	V	M
B	A	T	E	S	A	T	D	S	N
G	B	J	V	M	U	N	O	D	I

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE LES OBRES:

AUTOR/A:

IL·LUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: Núm.:

1. Escriu el nom complet del narrador de *Les botes del Gat amb Botes*:

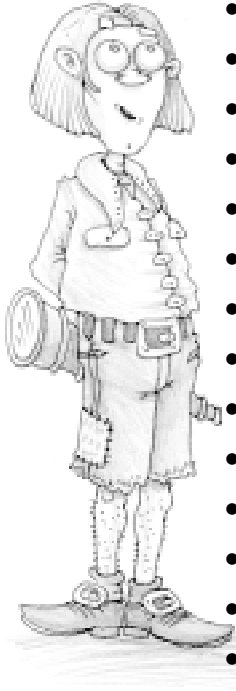
2. Fixa't bé en els cognoms llargs i complexos del personatge que has citat abans i raona'n l'origen.

3. *Les botes del Gat amb Botes* és una obreta teatral curteta que l'autor ha dividit en parts anomenades *seqüències*. Així mateix, has de saber que les obres teatrals com les narratives tenen una estructura semblant: *introducció, nus* i *desenllaç*. Tenint en compte aquestes qüestions, escriu a la graella les seqüències que corresponguen a cadascuna de les parts de l'obra:

	INTRODUCCIÓ (presentació dels personatges, lloc, època)	NUS (es produeixen els fets més destacats de la història)	DESENLLAÇ (es produeix la solució als conflictes plantejats)
NÚM. DE LES SEQÜÈNCIES			

4. L'obra *Els somnis de Gulliver* està dividida en 14 *escenes*. En les obres teatrals, cada canvi d'*escena* comporta una

sèrie de modificacions a l'escenari que sovint són indicades per unes *acotacions* inicials. Fixa't bé en els inicis de cada *escena* i fes una llista dels canvis més rellevants que s'hi donen:

5. De tots els països que visita *Gulliver*, en quin se li presenten més complicacions?

6. Escriu els títols de les *escenes* que corresponen al país que has esmentat abans:

.....
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

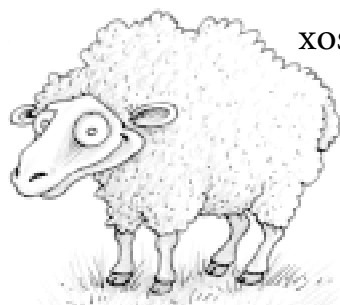
1. Els textos teatrals presenten característiques pròpies respecte a la distribució del text en les pàgines. Observa atentament algunes de les pàgines del llibre i assenyala amb una creu, al requadre corresponent, les característiques que hi identifiquis:

CARACTERÍSTIQUES	X		X	
El nom dels personatges està escrit en		majúscules		minúscules
Hi ha molts punts i a part		sí		no
La disposició del text a l'esquerra de la pàgina queda en línia amb el nom dels personatges		sí		no
El tipus de lletra del text és tot igual		sí		no
A l'inici de les escenes, hi ha un text breu en cursiva per a...		fer més bonic el text		fer aclariments
Entre els diàlegs dels protagonistes, hi ha paraules i expressions entre parèntesis i en lletra cursiva; açò és perquè...		els actors tinguen present detalls de la interpretació		els actors ho diguen més fort
Utilitzen molts signes d'interrogació i exclamació		sí		no

2. Les obres de la literatura infantil estan il·lustrades amb dibuixos molt bonics i originals. En les obretes que estem treballant hauràs comprovat que el *dibuixant* o *il·lustrador* ha aconseguit uns dibuixos molt simpàtics i expressius.

Ara farem d'il·lustradors amb una activitat molt bonica i interessant. Es tracta d'elaborar un còmic d'una de les obres, la que vosaltres seleccioneu, aprofitant els dibuixos de les il·lustracions. Per a fer bé el treball, hauràs de seguir les següents recomanacions:

- En primer lloc, hauràs de fer les *vinyetes* o requadres per a contar la història.
- Pots utilitzar els dibuixos que hi ha en cada escena o seqüència.
- Caldrà afegir-hi alguns dibuixos més per a completar millor la història. Els dibuixos nous hauran de seguir l'estil dels originals.
- Un bon recurs per a sintetitzar cada escena en dibuixos, és intentar resumir-la en un parell de frases.
 - Procura idear escenes de dibuixos que completen el sentit del text.
 - Recorda que els còmics són com una mena de representació teatral dibuixada, on has de fer

parlar els personatges en les *bafarades*, tot i escrivint a l'interior els *diàlegs* en majúscules.

- També trobem als còmics *acotacions* escrites fora de les bafarades, que tracten d'explicar les seqüències que no es veuen als dibuixos.

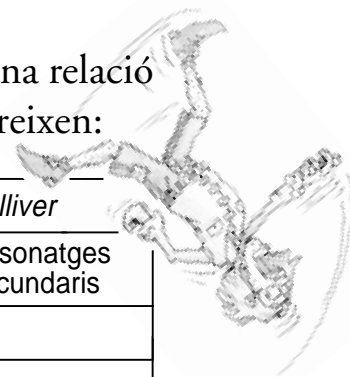
- Pots fer servir diàlegs i expressions de l'obra teatral.

3. A la seqüència 5 de *Les botes del Gat amb Botes*, hi ha una acotació inicial que ens descriu com ha de ser l'espai i el decorat de l'escena; seguint les indicacions que s'hi donen, fes un dibuix on tu interpretes com seria l'escenari.

4. En les obres teatrals, ens trobem amb *personatges principals*, que tenen més importància dins de la història que es conta, i per tant, apareixeran més en l'obra; i *personatges secundaris*, que fan un paper menys important i no apareixen en totes les escenes de l'obra. Generalment, hi ha menys *personatges principals* que *secundaris*.

Tornant a les dues obres del nostre llibre, fes una relació dels personatges *principals* i *secundaris* que hi apareixen:

<i>Les botes del Gat amb Botes</i>		<i>Els somnis de Gulliver</i>	
Personatges principals	Personatges secundaris	Personatges principals	Personatges secundaris

5. Els autors teatrals construeixen els personatges *caracteritzant-los*, és a dir, creant-los amb una sèrie d'elements (físics, edat, sexe, manera de ser i comportar-se, vestuari que

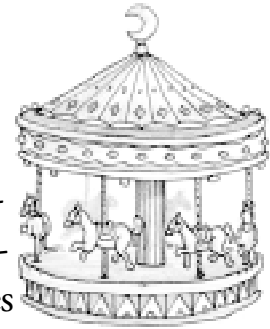
porten, època en què viuen, posició social que ocupen, etc.), característiques que descobrim per la lectura de les acotacions i l'obra en general. En realitat, la *caracterització* seria semblant a la *descripció*, ja que ens proporciona els elements necessaris per a saber com són els personatges.

Tenint en compte el que hem explicat abans, intenta descobrir els elements que formen part de la caracterització dels següents personatges:

<i>Les botes del Gat amb Botes</i>	
Personatges	Caracterització
FÈLIX-MICIFÚS	<ul style="list-style-type: none"> • • • •
EL REI	<ul style="list-style-type: none"> • • •
OGRE	<ul style="list-style-type: none"> • • •

<i>Els somnis de Gulliver</i>	
Personatges	Caracterització
GULLIVER	<ul style="list-style-type: none"> • • • •
MRS. BATES	<ul style="list-style-type: none"> • • •
MR. BATES	<ul style="list-style-type: none"> • • •

7. Quan un escriptor escriu una obra de teatre, vol aconseguir dues coses, d'una banda, que l'obra arribe a ser llegida, i el més important, que pugui ser representada en un escenari.

Quan es decideix representar una obra de teatre, intervenen una gran quantitat d'elements en el *montatge*. Hi ha *elements humans* i *elements materials*. Els primers serien totes les persones que hi participen, tant les que actuen com les que fan altres feines; els elements materials són tots els aparells, objectes i instruments diversos que hem de fer servir per a proporcionar l'ambientació a l'obra. Pensa un poc en el que acabem de dir i, alhora, recorda la lectura o consulta el que et calga per a fer una llista d'aquests elements:

Elements d'una obra teatral	
<i>humans</i>	<i>materials</i>

8. Llig aquest fragment de l'obra *Les botes del Gat amb Botes*:

SENTINELLA. On vas?

GAT. Vinc a oferir al rei un obsequi de part del meu amo, el marquès de Carabàs!

SENTINELLA. El marquès de Carabàs? No sé qui és! Però està prohibit el pas a gossos, gats, porcs, ovelles i monstres.

GAT. Jo no sóc un monstre en general ni un animal qualsevol! Potser has vist alguna vegada un gat que parli?

SENTINELLA. És cert!

GAT. (*Somriure malèvol*) He, he!

SOLDATS. Un gat que parla!, quina meravella! Cal avisar el rei!

Ara llig aquest text:

«El sentinella li barrà el pas preguntant-li on anava. Gat li contestà que portava un obsequi per al rei de part del seu amo, el marquès de Carabàs. El sentinella li contestà que no podien entrar-hi gossos, gats, porcs, ovelles i monstres en general. El nostre amic s'apressà a respondre-li que no era cap d'aquests animals, tot i aclarint-li que ell era un gat molt especial, perquè podia parlar. Davant l'evidència, el sentinella hagué d'acceptar que el fet de parlar no era normal en un animal. En això que un soldat que passava per allí i havia presenciado el fet es meravellà escoltant parlar Gat i decidí avisar el rei.»

Explica en què s'assemblen i en què es diferencien:
S'assemblen:

.....
.....

Es diferencien:

.....
.....

Com has pogut comprovar, podem narrar un mateix fet de dues maneres diferents. En el primer cas, parlem d'*estil directe* i en el segon, d'*estil indirecte*.

9. Obri el llibre per l'escena 13 de *Els somnis de Gulliver*. Torna-la a llegir i transforma el text teatral en un text narratiu. Fixa't en l'exemple de l'activitat anterior.

.....
.....
.....
.....

10. Busca i encercla en aquesta sopa de lletres el nom de deu personatges de les dues obres de teatre:

G	A	T	O	B	N	E	L	R	S
M	T	F	L	I	M	N	A	P	I
C	J	E	G	U	O	N	E	T	P
G	U	L	L	I	V	E	R	T	U
D	F	I	E	S	M	V	B	N	Ç
G	S	X	O	R	A	T	E	T	A
Q	W	H	G	E	R	K	L	B	E
U	I	C	R	I	I	X	E	V	M
B	A	T	E	S	A	T	D	S	N
G	B	J	V	M	U	N	O	D	I

